

20.3.2024

RAPORTI PROJEKT

Euroopa Parlamendi, nõukogu, Euroopa Komisjoni, Euroopa Liidu Kohtu, Euroopa Keskpanga, Euroopa Kontrollikoja, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Euroopa Regioonide Komitee kokkuleppe kohta, millega luuakse Euroopa Liidu lepingu artiklis 13 nimetatud institutsioonide ja nõuandvate organite liikmete institutsioonidevaheline eetikaorgan (2024/2008(ACI))

Põhiseaduskomisjon

Raportöör: Daniel Freund

SISUKORD

	lk
ETTEPANEK VÕTTA VASTU EUROOPA PARLAMENDI OTSUS.....	3
LISA: Euroopa Parlamendi, nõukogu, Euroopa Komisjoni, Euroopa Liidu Kohtu, Euroopa Keskpanga, Euroopa Kontrollikoja, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Euroopa Regioonide Komitee kokkulepe, millega luuakse Euroopa Liidu lepingu artiklis 13 nimetatud institutsioonide ja nõuandvate organite liikmete institutsioonidevaheline eetikaorgan	6

ETTEPANEK VÕTTA VASTU EUROOPA PARLAMENDI OTSUS

Euroopa Parlamendi, nõukogu, Euroopa Komisjoni, Euroopa Liidu Kohtu, Euroopa Keskpanga, Euroopa Kontrollikoja, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Euroopa Regioonide Komitee kokkuleppe kohta, millega luuakse Euroopa Liidu lepingu artiklis 13 nimetatud institutsioonide ja nõuandvate organite liikmete institutsioonidevaheline eetikaorgan (2024/2008(ACI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse esimeeste konverentsi 14. ja 19. märtsi 2024. aasta otsuseid, millega kiidetakse heaks institutsioonidevahelise kokkuleppe eelnõu, millega luuakse Euroopa Liidu lepingu artiklis 13 nimetatud institutsioonide ja nõuandvate organite liikmete institutsioonidevaheline eetikaorgan,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi, nõukogu, Euroopa Komisjoni, Euroopa Liidu Kohtu, Euroopa Keskpanga, Euroopa Kontrollikoja, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Euroopa Regioonide Komitee kokkuleppe eelnõu, millega luuakse Euroopa Liidu lepingu artiklis 13 nimetatud institutsioonide ja nõuandvate organite liikmete institutsioonidevaheline eetikaorgan (edaspidi „kokkulepe“),
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 13,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 232,
- võttes arvesse komisjoni 8. juuni 2023. aasta teatist institutsioonidevahelise eetikaorgani loomise ettepaneku kohta¹ ja selle lisasid,
- võttes arvesse oma 16. septembri 2021. aasta resolutsiooni ELi institutsioonide läbipaistvuse ja usaldusväarsuse suurendamise kohta sõltumatu ELi eetikaorgani loomise kaudu²,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 15. detsembri 2022. aasta resolutsiooni Katariga seotud korrupsioonikahtluste ning vajaduse kohta suurendada ELi institutsioonides läbipaistvust ja vastutust,
- võttes arvesse oma 16. veebruari 2023. aasta resolutsiooni ELi sõltumatu eetikaorgani loomise kohta³,
- võttes arvesse oma 16. veebruari 2023. aasta resolutsiooni järelmeetmete kohta seoses parlamendi nõutud meetmetega Euroopa Liidu institutsioonide usaldusväarsuse suurendamiseks,

¹ COM(2023)311.

² ELT C 117, 11.3.2022, lk 159.

³ ELT C 283, 11.8.2023, lk 31.

- võttes arvesse oma 12. juuli 2023. aasta resolutsiooni ELi eetikaorgani loomise kohta⁴,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 148 lõiget 1,
 - võttes arvesse põhiseaduskomisjoni raportit (A9-0000/2024),
- A. arvestades, et ELi institutsioonide sõltumatus, läbipaistvus ja vastutus on nende demokraatliku legitiimsuse ja kodanike usalduse suurendamise seisukohast äärmiselt olulised;
- B. arvestades, et vaja on tegeleda puudustega, mis tulenevad praegusest eetikaraamistikust, mis on ELi institutsioonides, organites ja asutustes killustatud ning mille reeglid, menetlused ja täitmise tagamise tase on erinevad;
- C. arvestades, et Euroopa Parlament tegi oma 16. septembri 2021. aasta resolutsioonis ettepaneku luua edasipüüdlik, tõeline ja sõltumatu eetikaorgan, mida ta kordas oma 16. veebruari 2023. aasta ja 12. juuli 2023. aasta resolutsioonides;
- D. arvestades, et komisjon tegi 8. juunil 2023 ettepaneku institutsioonidevahelise eetikaorgani kohta, milles ta pani ette luua standardeid kehtestav organ, millel sisuliselt puudub suutlikkus uurida üksikjuhtumeid ja eetikanormide võimalikke rikkumisi;
- E. arvestades, et Euroopa Parlamendi 16. veebruari 2023. aasta ja 12. juuli 2023. aasta resolutsioonid sõltumatu ELi eetikaorgani loomise kohta olid parlamendi läbirääkimisvolitusteks;
- F. arvestades, et institutsioonidevaheline eetikaorgan aitab tugevdada usaldust liidu institutsioonide vastu ja nende demokraatlikku legitiimsust ning luua kõrgeimatel eetikastandarditel põhinevat institutsioonilist kultuuri;
- G. arvestades, et parlamendi kodukorras on kehtivate eetikanormidega ette nähtud paljud standardsed kirjalikud deklaratsioonid, sealhulgas erahuvide deklaratsioonid, varade deklaratsioonid, huvide konflikti teadvustamise deklaratsioonid ametikandjatele, raportööridele, variraportööridele ja ametlikus delegatsioonis või institutsioonidevahelistes läbirääkimistes osalejatele, samuti huvirühmade esindajatega kavandatud kohtumiste deklaratsioonid (ka juhul, kui need on delegeeritud assistentidele), raportööride avaldused nende panuse kohta toimikutesse, kolmandate isikute korraldatud üritustel osalemise deklaratsioonid, kingituste deklaratsioonid ning laiendatud töörühmade või mitteametlike rühmituste deklaratsioonid rahalise välistoetuse kohta;
1. väljendab heameelt kokkuleppe üle, mis võimaldab tugevate ühiste eetikastandardite kehtestamist ja üksikjuhtumite ekspertidepoolset läbivaatamist kokkuleppe osaliseks oleva institutsiooni või nõuandva organi taotlusel seoses nende liikmete deklaratsioonidega;
 2. rõhutab asjaolu, et lõplik otsustusõigus rakendamise üle jääb institutsioonide või organite asjaomastele asutustele; märgib, et sõltumatute ekspertidega konsulteerimine

⁴ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0281.

- üksikjuhtumi asjus algab kokkuleppeosalise taotlusega tema enda liikmete kohta;
3. peab kahetsusväärseks, et Euroopa Ülemkogu otsustas kokkuleppega mitte ühineda;
 4. peab kahetsusväärseks, et nõukogu ei soovi lubada lepingu kohaldamisala laiendamist vähemalt nõukogu eesistujariigiks oleva liikmesriigi ministrite tasandi esindajatele, väites, et aluslepingutes puudub õiguslik alus liikmesriikide esindajate suhtes kohaldatavate ühiste miinimumstandardite vastuvõtmiseks; on arvamusel, et nõukogu liikmetele, nagu ka Euroopa Parlamendi liikmetele, võiksid olla siduvad normid, mille nõukogu on kehtestanud oma enesekorraldusõiguse kohaselt ja mis oleksid riiklike normidega vastuolu korral ülimuslikud; rõhutab sellega seoses, et nõukogusse kogunenud liikmesriikide esindajad tegutsevad ELi õigusaktide vastuvõtmisel nõukogu liikmetena; kohustub otsima õiguslikku selgitust selle kohta, kas nõukogu võiks kehtestada oma liikmetele siduvaid kohustusi ühiste miinimumstandardite alusel;
 5. on arvamusel, et sõltumatutel ekspertidel, kes nimetatakse ametisse kokkuleppeosaliste konsensuse alusel, peab lisaks lepingu artikli 5 lõikes 2 sätestatud nõuetele olema erialane töökogemus konkreetselt eetika, aususe ja läbipaistvuse valdkonnas, viidates laitmatule ametialasele käitumisele ja kogemusele kõrgetasemelistel ametikohtadel Euroopa, riiklikes või rahvusvahelistes avalik-õiguslikes organisatsioonides;
 6. rõhutab sõltumatute ekspertide olulist rolli üksikjuhtumite uurimisel kokkuleppeosaliste taotlusel; on arvamusel, et eetilise standardi väljatöötamisel või ajakohastamisel oleks väga kasulik, kui iga pool saadaks sõltumatutele ekspertidele juhtumitest väikese juhuvalimi;
 7. märgib, et sõltumatud eksperdid peavad enda hulgast määrama eeskõneleja; on seisukohal, et sõltumatutel ekspertidel peaks olema täielik autonoomia nii oma töö kui ka koosolekute korraldamisel;
 8. on veendunud, et ilma et see piiraks isikuandmete kaitse üldmääruse ja isiklike õiguste kohaldamist, tuleks sõltumatute ekspertide põhjendatud soovitus avalikustada koos pädeva institutsiooni või organi otsusega ning see institutsiooni või organ peaks esitama selgituse, kui soovitusi täielikult ei järgita;
 9. on jätkuvalt pühendunud konstruktiivsele osalemisele kokkuleppe läbivaatamises, mis viiakse ellu kolm aastat pärast selle jõustumist, eesmärgiga eetikaorganit parandada ja tõhustada, nagu on sätestatud kokkuleppe artiklis 21;
 10. kiidab lisatud kokkuleppe sõlmimise heaks;
 11. teeb presidendile ülesandeks allkirjastada kokkuleppe nõukogu eesistuja, komisjoni presidendi, Euroopa Liidu Kohtu presidendi, Euroopa Keskpanga presidendi, Euroopa Kontrollikoja presidendi, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee presidendi ning Regioonide Komitee presidendiga ning korraldada selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
 12. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus koos selle lisaga teavitamise eesmärgil kõigile kokkuleppeosalistele.

LISA: Euroopa Parlamendi, nõukogu, Euroopa Komisjoni, Euroopa Liidu Kohtu, Euroopa Keskpanga, Euroopa Kontrollikoja, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Euroopa Regioonide Komitee kokkulepe, millega luuakse Euroopa Liidu lepingu artiklis 13 nimetatud institutsioonide ja nõuandvate organite liikmete institutsioonidevaheline eetikaorgan